

DÉPOT LEGAL

NĂM THỨ TƯ - SỐ 287

MỘT SỐ 5 XU

NGÀY THỨ TƯ 4 JUIN 1930

GIÁ HÂN	
SÔNG PHÁP	NAM ĐỊA QUỐC
Mỗi số 5 xu	150
Đến tháng 2, 300	300
Đến tháng 3, 300	300

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Bản quyền
Đường Bông-Mà, Số 1
Giấy phép số 26
Ngày cấp 10/6/29

Muôn cho lòng
người tin minh
thì minh phải
giữ đều tin trước.

CHÁNH-TRỊ

trong nước mà muôn cho Nhân-dân có lòng tin nhiệm thì
cần như là điều gì?

(Tiếp theo)

Bài trên đã nói vì không
tin mà mất lòng tin nhiệm
của nhân dân, thế thì muôn
khôi phục lòng tin nhiệm ấy
lại, cần có cái gì hơn là « làm
đều tin ».

Đức Kháng-lử nói rằng :
« Tự xưa ai không khôi chế,
dân không lòng tin thì không
dung được ; lại nói : « Càng
người nước giao, do chở
đều tin ». 自古皆有死 民
猶不無亡國人矣至是固。

Thật thế trong cuộc giao tế của
loài người, nhỏ mà bà con bạn
bạn, lớn mà xã-hội nhân-quán,
cho đến bang-giao quoc-té,
giai cấp có cao thấp, có cuộc
cờ rộng hẹp, trình độ có hơn
kém mà trong cuộc giao tế có
một cái đức tin, nó làm cho
tình hữu ái thâm sâu, phu nhân
ý hiến hợp nhau, mà bảo nhiêu
những mày ngơ mu uất không
bởi đâu mà nay ra trong dân
không khi em dèm ấy được.
Việc chánh-trị trong nước đối với
nhân dân cũng thế. Thuở nay
những nhà đại chánh-trị, đối
với công chúng mà muôn thi
hành một điều kiện gì, trước
khi tuyên bố ra, thầm thẩn cân
lưỡng, thế nào cho hợp với
tinh lý, thế nào cho khôi sinh
tệ hại, suy sụt lại rất là kỹ
cang, không có chút gì là lừa
phinh dồn trả. Kịp đến khi
đã tuyên bố ra thì rya chốt
xuống đất, dao chém vào cây.
nó ra câu gi làm đúng câu
ấy, không hề thay đổi sai
suyên chút nào. Bởi vậy cho
nên dân đối với chánh-lệnh
Nhà nước tin chắc như thời
trời, tuyet nang mua mua,
không khi nào lầm lạc ; tai
mắt đã nhất định mà lòng tin
còn cùng nhân đó mà in sâu
vào, không có cái gì làm cho
lại chuyen được. Xưa nay
đông tây những kẻ anh hùng
hảo-kết lấy lòng dân làm hổn
thuẫn mà chiến thắng những
cuộc tấn công trong việc nội-trị
người giao, thủ đoạn phách-lý,
học thức lịch duyệt vẫn nhiều
đều hay. mà « giữ đều tin »
chính là cái gốc thành công
vậy.

Có kẻ tướng rằng đối với
dân tộc trình độ trí-thức đê
hèn thì cốt làm được việc
minh, đầu cờ thất tin cũng
không bài gì. Tướng thế là
lầm; chính đối với dân tộc au-
tri lợi càng giữ đều tin hơn
là đối với dân-tộc đã lão hóa.

Về việc mua bán cò-phán

Theo lời công bố của Công-ty
đã đăng trong báo này từ số 281
ngày 5-3-30, cho đến số 173, ngày
16-4-30, thì những cò-phán còn
lưu nữa cò, đã bán hết rồi, vậy
các ông cò đang gòp còn thiếu
muôn nhau số bạc nữa cò phải
gòp trước, (trừ phi tem và mae
tài gòi thơ và biến lai tạm bǎn
Công-ty đã phát cho các ngài lúc
trước) về bán Công-ty ở Hué mà
nhận.

Còn các ngài đã gòi bạc và mae
tài bǎn Công-ty đã gòi biến lai và
tho trai lời, thì bǎn Công-ty làm
giấy mà mua bán khai Tòa Văn
Lý xong, thì gòi ngay cò-phán nhau
định đến cho các ngài.

Các ông cò-dòng đã gòi cả bạc
máy nay muôn bǎn cò phần cho
người khác, thì xin đợi nay mai
có người mua, Công-ty sẽ bǎn güm
cò các ngài.

Huynh-thú-Khang Công-ty

VĂN-VĂN

Thực-Nghiệp

Phép nuôi thỏ

Thú-y: NGUYỄN TRỌNG TRÙ
(Trích trong sách « Phép nuôi thỏ »
tác-xuất-bản)

Bố-án
(Tiếp theo)

Có lười, Nên dùng cỏ non; cỏ già
không tốt vì nó nhiều xo, ăn vào khó
tiêu. Cỏ ngoài đồng thì cứ 15, 20 hôm
lại phang một lần mà phải phang
trước khi nó ra hoa. Không nên để nó
cố hặt; nếu nó có hặt thì bao nhiêu
chất bù trong cỏ sẽ qua sang hặt cát.
Hết đót lùi chuyen chờ lại hay rụng.
Rụt ra mắt hết chất bù.

Khi đẽ dành cỏ, phải rái nó ra
từng lớp mỏng, mà để trong một
chỗ râm. Muốn tối hơn nữa thì nên
để cỏ ở trên một cái phản to mặt;
nhưng thế cỏ được thoáng hơi, nên
không vùng da ra. Dùng bao giờ
dành cỏ lại thành đồng mà đẽ dành,
sợ nó hấp hơi thì thỏ ăn vào sinh
bệnh.

Có khô — Cho thỏ ăn cỏ khô tốt
lắm. Nò bò bon cỏ tươi: 100 grammes
cỏ khô bò: hằng 300 grammes
cỏ tươi nhưng phải chọn thứ cỏ khô
tốt; cỏ khô tốt thường nặng; là nò
mềm và xanh xám, mài có hơi
thơm. Cỏ khô mốc phải loại ra.

Ở bên nước Anh, khi nào thiếu
cỏ, họ làm đồng dông cát
khô thi họ làm thế này: Trước hết
cắt cỏ khô ra cho nuô, sau đem dầm
vào nước muối hơi nóng trong 6
giờ; ngâm xong, với ra để cho
rồi nước một chút, rồi lấy cho thỏ
ăn. Giống thỏ thích ăn như thế, vậy
ta nên dùng thử cách đùi xem.

Rom. — Àu rom không bò lâm.
Song khi nào cho thỏ ăn đùi xem
nhiều nước thì nên dùng thêm một
lit rom cho nó ăn khô đùi là okay.
Phải dùng rom mới gặt vẹ; mầu
uôi vàn, mài nó thơm, thơm thì
mới là rom tốt.

Cây hèn người (sensitive). — Cây này
thường mọc ở ngoài đồng và ở ven
đường; nó lên cao độ 20 phân lây.
Hoa nò tròn, màu hơi tím lầm. Là
nó tựa như lá cây me tây, song nhỏ
hơn nhiều. Hè dùng vào lá đó thi
nó cup ngay lại. Bởi vậy người ta
gọi cây ấy là cây hò người.

Cây đó bò hơn cỏ, vậy nên dùng
nó cho thỏ ăn. Tôi đã lấy cây đó
cho ba con thỏ ăn thử, nó đều ăn
được cả.

Lá tre. — Trong lá tre có nhiều
chất đậm; nó thường bò hơn cỏ.
Nếu thỏ ăn lá tre được thi ở nhà
quê nó sẽ dễ lâm vì nó rất săn.
Năm 1927, tôi đã lấy thử lá tre cho
thỏ ăn; lần đầu tiên, nó không ăn
như là nhiều hơn. Tôi chắc rằng:

nếu cho thỏ lập ăn lá tre tự thuỷ
nhỏ thi khi lớn nó thích ăn lắm.
Nếu luyện cho thỏ ăn được nhiều
lá tre thi ở nhà quê nó sẽ không
nên nuối thỏ, vừa đẽ ăn thi vừa đẽ
bị.

Đến năm 1929, tôi lại lấy thử lá
tre cho thỏ ăn trong 7 hôm. Lần
này tôi bỏ lá tre vào cái chung rái
cát. Trong chung đó có 26 con thỏ
lớn. Hôm đầu, lúc mới vớt lá tre
vào, chỉ có 4, 5 con lời ăn, nhưng
về sau cũng thêm 5, 6 con chạy đến
ăn; lần thứ nhất đó, cho hai cảnh
lá tre mà còn thừa lại độ một phần
tứ. Qa hôm sau, thỏ ăn là tre đã
quen nên vứt vào hai cảnh mà nó
ăn hết cả; lúc vớt lá tre vào có
15, 16 con đều chạy lại ăn. Từ bấy

Hội-dồng đê - hình xú vụ biêndông ở Phú-thọ

Hội 8 giờ sáng hôm 26 Mai 1930,
Hội-dồng đê-hình xú họp phiên tòa
công-khai ở Phú-thọ đê xú bắt cả
87 người bị cáo (trong số ấy có một
người dân-bà) can về việc đánh
Hung-hoa và Lãm-thao. Trước hết
viên thòng ngôn gọi tên những
người bị cáo, rồi viên lục-sự tuyên
đọc bản cáo-trạng. Rồi Hội-dồng
hỏi các người bị cáo tiếp các
Trạng-sự thay phiên nhau cải hộ
cho các người bị cáo.

Hội-dồng làm việc hai ngày thi
xong. Đến 11 giờ 30 hôm 28 Mai,
Hội-dồng tuyên án như sau đây :

10 người bị tộ-hình
1 người bị chung-thân giam cầm
26 người bị khô sai chung-thân
33 người bị phái-lưu

5 người bị 20 năm khô-sai
1 người bị 1 năm khô-sai
1 người bị 20 năm giam cầm
2 người bị giam cầm 20 năm trong
nơi tròng giòi

1 người bị giam cầm 5 năm
2 người được tha.

Những người bị án đều xin thông
an lên Hội-dồng Bảo-hộ, trù Nguyễn
vân-Chí bị án khô sai chung-thân.

Trong mấy số báo trước, ký-giả
cô dâng mấy bài nói về Nhân-tinh-
thê-cố. Gặp chuyện gì chép chuyện
tý, không có khứ llop. Phản chép
chuyện phải kêu loạn. Bây giờ dâ
biết chuyện, muôn kêu loạn, nhưng
người chưa ra mặt thì tiếp được
một bức thư. Cầm bức thư, đọc di
đọc lại, càng đọc càng kinh-hãi trong
lòng; muôn dèm công-mua vui cho đọc
già, độc-giả lại có người lòn trai nghe
giúp cho mình. Vậy xin dâng bức
thư sao sau này, muôn đở làm két
luận :

Kim-sor, ngày 20 tháng 12, năm canh-ning
Ông B. L.

Tôi có đọc mấy bài « Nhân-tinh-
thê-cố » của Ông chép. Cố bài đọc
pí-ái duôn, có bài đọc sinh-gián, có
bài đọc bài-tứ-cười ! Nhân-tinh-
thê-cố cũng lầm vĩ thiệt !

Nhưng mà tôi xin hỏi Ông, Ông
B. L. Ông dear những « kinh-kịch
xã-hội » phô bày ra thô, vậy có
ông có xài vi dầu mà có những kinh
kịch ấy không ?

Vì dầu mà xã-hội dày những mít
nạ ?

Vì dầu mà xã-hội dày những hòn
luoi ?

Vì dầu mà xã-hội dày những lấp
ngó ?

Vì dầu mà xã-hội dày những thô
ác ?

Vì dầu mà xã-hội dày những chua
cay ?

Ông đã đặt bụng mà ngay đến
chỗ « vi » đó chua, Ông B. L. ?

Tôi đây là một kiếp « mọt » àu
cấp của xã-hội đã 85 năm trời tròn
rồi, thê mà quay dầu trở lại nhón,
giặc chiêm bao một trăm năm thê-
thường hay nói, muôn như mình
mời khỉ sự thấy ! Cái lồng « muôn
khoa-tục » của tôi, ông nghe có
gì không ? Trong khoảng 85 năm
kiếp « mọt » của tôi, ông có biết
tôi làm gì không ? Tôi cũng một nă
cũng lười, cũng ngu, cũng ác, mà
nhieu kui cũng chua cay, Ông g.

Nhưng mà tôi nghĩ : Nếu cuôc-dời
không chôn-thấp nơi cao, mâm trên
cô duôi; nếu cuôc-dời không có ro-
mây, không có súng dài-bắc, thì lại
cần gì phải lười, phải ngu, phải ác,
phải mệt-nợ, phải chua-cay ?

Vậy thôi những kinh-kịch « nhân-
tinh-thê-cố » trên cuôc đời có phải
vi « cuôc đời mà có không ? Cố phải
vậy không, Ông B. L. ?

Kim-sor ʌn-si

Quân Tàu ngang nhì !

Buôc thà 4 người cách- mệnh Annam

Gần đây các báo có đăng tin
rằng rồi đây sẽ có lanh-sự Trung-
hoa ở đất Đông-dương; thay thê
ai cũng tưởng là hai nước Trung-
Pháp là lòng thân thiện nhau, không
ngó vùa rồi thay báo Công-loban (ngày
21 Mai 1930) có đăng tin rằng một
người son-dâm ở lanh-sự quân

Pháp bên Vă-nam-phu giải bón
người cách-mệnh Annam về Bắc-kỳ.
Tàu Vă-nam-phu tới Hồ-khô thì

chưa có việc lôi thôi gì quan-trọng
tâm. Tôi Hồ-khô mới thiêt là lôi
thôi to. Quân Tàu đến trước mặt
viên son-dâm nọ, bắt phải giao

mấy người cách-mệnh bị bắt, dò
lại cho họ. Viên son-dâm một hai
không chịu; quân Tàu liền chia
súng vây toa lại rồi tự ý thả
bốn người cách-mệnh Annam ra.

Chinh-phu Pháp đã gửi điện-tin
phản-dối việc này cho chinh-phu
Vă-nam rồi. Chưa biết sẽ kết-cyo
ra sao.

Cùng ông Nguyễn văn Vy SAIGON

Bản báo tiếp được mandat télegra-
phiique số 481-SU ngày 29-4-30, số
học 10\$00 của Ông gửi ở poste Sa-
igon central, nhưng không rõ về
việc gì. Vậy xin Ông gửi thư
cho biết để tiện việc vào sao, cảm ơn.

Tiếng Dân

không oán đến xe hỏa bao
và.

Công việc xe hỏa, chính là
tiêu biểu sự tin nỗi trên, nhà
chánh-trị đối với nhân dân mà
bất kỳ việc gì cũng đặt đường
chi-lối, khác hẹn định ngày, giờ
đều tin không có chút gì sai
suyên, thi thế nào mà nhân dân
không có lòng tin nhiệm?

Nou-Son

Nou-Son

với bị bắt, trong số đó có 101 người
người-quốc và 31 người Annam.

Chính sách bạo Phá-xít nước Ý

Arip. — Một lần, Mussolini đọc diễn-văn
trước một số người đồng-điều. Ông nói
rằng mấy lời ông nói dưới ngòi bút là
đã đánh thức chí sĩ Ý dậy (danh-thức chí sĩ Ý xâm lược). Lại
nói: các nước Ý rồng Mussolini làm
vậy tức là làm lùi văn-hóa kinh-tế, nhưng
kinh-tế nước Ý cũng không đến nỗi! Số-lê
huyện-cửu nước Ý cũng không đến nỗi!

Một lần nữa Mussolini nói thêm: Chinh-phủ Ý (?) không
phải là một Nội-cửu, chẳng phải là

do các đoàn thể trong Nghị-viên họp lại
mà tổ chức nên, mà chính do trận-lit-

Tàu-lê sán (bạn-Hắc Ý) là bạn có chung
trong đảng Phá-xít Ý. Ấy là một cuộc cách

mạng mà chia bia đây là kẻ chủ-dòng.

Dân tộc Slovène bị Ý áp bức

Rome, 25 Mai, Imp. — Dân tộc Slovène
là một dân-tộc thiểu-số, gồm vào trong
nước Ý; Ý không những không cho quyền

tự-quyết mà lại áp bức trầm-trọng. Một

lần, 20 người Slovène bị đem ra xử

tại tòa án Quốc-Pháp, truy vấn về việc

tuyên-truyền cho dân-tộc Slovène được

tự-quyết, buộc vậy những tội ác-mau,

làm lùi bì-mật của nước Ý, mang súng

không hợp pháp (chỉ có một bút súng

lục !) và bài hát bị mạt. Độ trước, nhà

cách-mệnh bị Goran đã từ-hình

dân Slovène đều xem như một

người-by-anh cho chủ-nghĩa át-mát

kiêu-phục; có lèo 20 người này cũng sẽ

bị tử-hình chàng !

Vua-Uy Liêm để nhị mờ lường.....

Tin Munic 25 Mai. — Theo báo Muo
ebeuerwelt Am Sonny, vua Guillermo II
(lâm-vua nước Đức trước 1919) có tài-kho
để cùng một viên quan-quan rằng: Đến

khởi-thông Hindenburg chết, thì dân

Đức (?) sẽ triều vua về, công việc phu-tich

đã sắp đặt đâu vào đây (Hà là ào-to-ting;

Phu-tich quan-chủ ở giờ-thế kỷ 20 à !)

Maison VĂN-THỊNH

Quincaillerie Ferronnerie
n° 18 Rue des Médicaments n° 18 HANOI

**Đóng rương, tủ
QUÝ ỐNG** va-ly và đồ-gỗ

Thầu khoán

Bán buôn các thứ khéo, đóng

— lát-bồng, — rương-tủ, — gác, — lầy,

— bồn-tub, — đèn-đèn, — đèn-mù,

— bồn-tub, — đèn-đèn, — đèn-mù,